Välitä, muista – ennakoi.
LIIKENNETURVA

Helsinki 27.5.2016

Eduskunta, lakivaliokunta

Liite Liikenneturvan lausuntoon 27.5.2016

LIIKENNETURVAN EHDOTUS YLINOPEUSSEURAAMUSTEN KEHITTÄMISESTÄ (HE 1/2016)

Ylinopeuksista määrättävässä rangaistusmenettelyssä on yhdistetty kiinteää rikesakkomenettelyä ja tuloihin perustuvaa päiväsakkomenettelyä siten, että rangaistuksen määrittämisessä käytetyn ylinopeuden ollessa enintään 20 km/h, on seurauksena rikesakko, ja yli 20 km/h ylinopeuksissa rangaistus perustuu päiväsakkomenettelyyn. Lisäksi asetuksella (609/1999) on säädetty suurimman sallitun nopeuden ylityksestä tuomittavan sakon vähimmästä kokonaisrahamäärästä siten, että se vastaa aina vähintään suurinta rikesakkoa ylinopeudesta.

Nykyisestä menettelystä seuraa kaksi ongelmaa.

1) pienillä nettotuloilla muodostuu laaja ”muuttumattoman sakon” alue. Hallituksen esityksen mukaisesti noin 700 euron nettotuloilla sakkosummaan ei ole vaikutusta, ajaako ylinopeutta 16 km/h, jolloin saa rikesakon (250 euroa) vai 50 km/h, josta ns. sakkokäsikirjan mukaan normipäiväsakkomäärä on 28 päiväsakkoa. Ajonopeuksina 80 km/n nopeusrajoitusalueella vastaavat ajonopeudet ovat siis 96 km/h tai 130 km/h.
2) toinen ongelma muodostuu tulojen kasvaessa siihen rajakohtaan, jossa rikesakkomenettely muuttuu päiväsakkomenettelyksi. Esimerkiksi viiden tuhannen euron kuukausinettotuloilla HE:n mukaisesti ylinopeuden kasvaessa yhdellä 20 km/h:sta 21: km/h muuttuu rahallinen sakkomäärä 250 eurosta 1540 euroon (kun laskentaperusteena on ”sakkokäsikirjan” normipäiväsakkomäärä 10 päiväsakkoa). Toisin sanoen yhden km/h:n lisäys ylinopeudessa noin kuusinkertaistaa sakkomäärän. Ajonopeuksina 80 km/n nopeusrajoitusalueella vastaavat ajonopeudet ovat siis 100 km/h tai 101 km/h.

Näiden kahden ylinopeusseuraamusjärjestelmän epäjohdonmukaisuuden lieventämiseksi on monia mahdollisuuksia. Liikenneturvan yksinkertaisessa ehdotuksessa järjestelmää muutettaisiin siten, että siirryttäessä päiväsakkorajan ylitse rahamääräinen päiväsakkomäärä olisi aina rikesakon määrä, johon sitten lisättäisiin päiväsakkojen määrä. Kun ylinopeuksissa päiväsakkorangaistuksen ”pohjana” olisi rikesakon rahamäärä, voisi vastaavasti tuloihin perustuva päiväsakkomäärä lähteä matalammalla normipäiväsakkoasteikolla kuin nykyisin. Oheisessa kaaviossa on esimerkkinä käytetty nykyistä asteikkoa (10 – 28 ps kun välillä ylinopeudet 21 – 50) vähennettynä kuudella päiväsakolla, jolloin päädyttäisiin asteikkoon, joka lähtee neljästä päiväsakosta (kun ylinopeus 21-23 km/h) ja olisi 22 päiväsakkoa, kun ylinopeus olisi 50 km/h.

Alhaisilla tuloilla sakkomäärä kasvaisi. Esimerkiksi tuhannen euron nettotuloilla (kaaviossa punaiset käyrät) 30 km/h ylinopeudella sakkomäärä kasvaisi HE:n esityksen mukaisesta 320 eurosta (joka juuri ja juuri nousee yli suurimman rikesakon) 485 euroon. Käytännössä siis ns. ”muuttumattoman sakon” käsite poistuisi, ja ylinopeudesta annettava sakko nousisi pienilläkin tuloilla rikesakkoa suuremmaksi. Vastaavasti suuremmissa tuloluokissa vastaavasti kynnys siirryttäessä rikesakosta päiväsakkomenettelyn puolelle madaltuisi, mikä parantaisi ylinopeussakotusmenettelyn hyväksyttävyyttä. Suurta porrastusta kynnysarvon kohdalla pidetään epäoi-

LIIKENNETURVA Sitratie 7, 00420 HELSINKI I liikenneturva@liikenneturva.fi
Vaihde 020 7282 300 I Y-tunnus 0201619-6 www.liikenneturva.fi

keudenmukaisena teon paheksuttavuuteen suhteutettuna, kun ylinopeuden määrä kasvaa yhdellä kilometrillä tunnissa. Ehdotuksen mukaiseen menettelyyn vaikuttaa luonnollisesti se, miten määritettäisiin päiväsakkojen lukumäärä eri ylinopeustilanteissa (eli ns. sakkokäsikirjan taulukko 4). Nyt tässä esitetyt laskelmat on tehty siis tasaisella kuuden päiväsakon vähennyksellä.

LIIKENNETURVA

Ote ”sakkokäsikirjasta”

Taulukko 4: PÄIVÄSAKKOJEN MÄÄRÄT RANGAISTUSVAATIMUKSIN KÄSITELTÄVISSÄ YLINOPEUSTAPAUKSISSA (ks. luku VII)

Nopeusrajoitus yli 60 km/h

Nopeusylitys	Nps	Liukuma	Rikesakko
- 10	3	1 – 4	140 euroa
11 – 15	5	2 - 8	140 euroa
16 – 20	8	4 – 12	200 euroa
21 – 23	10	6 – 14	Ei rikesakkoa
24 – 26	12	8 – 16	
27 – 29	14	10 – 18	
30 – 32	16	12 – 20	
33 – 35	18	14 – 22	
36 – 38	20	16 – 24	
39 – 41	22	18 – 26	
42 - 44	24	20 – 28	
45 - 47	26	22 – 30	
48 - 50	28	24 - 32	
51 -	RIKOSILMOITUS. RV-MENETTELY HARKITAAN ERIKSEEN ESITUTKINNASSA		